

pariter Viennense providit de reducendis intra monasteria vagis Monachis: Clement. ne in agro, s. quia vero, de statu Monach. Quemadmodum etiam Tridentinum sess. 25. cap. 4. de Regular. Et Gallicanum Caroli IX. edictum in regni Comitibus Aurelianensibus art. 11. Sub hoc eodem titulo de Monachis, Concilium istud Bituricense hoc idem providit circa Moniales: *Moniales* (inquit) *professe, quae extra monasteria in hominum consortio degunt, etiam si penes parentes sint, statim ad illa redeant. Quae si non obtemperaverint, sciant in Apostasiam incidisse, & excommunicationis innodatas esse vinculo.*

Indidem. Quotiescumque fratrum Religiosorum opera requiretur, in Monialibus, quae adversa valetudine detinebuntur, consolandis, & Sacramentis administrandis duae aut tres Sorores semper praesentes adsum.

9. Tit. de Confraternitatibus & Sodalitatibus. Confraternitates ille tantum retineantur, quae pietatis operibus vigent, & ab omni fastu & pompa sunt aliena: in quibus etiam leges Christianae religioni non repugnantes constituta sunt. Si quae aliter fuerint instituta, Episcopi arbitrio vel corrigantur, vel tollantur. In posterum vero nulla sine Episcopi licentia instituantur.

Addit Concilium Trident. sess. 22. cap. 9. administratores earum singulis annis teneri reddere rationes administrationis Ordinario.

CONCILIIUM PROVINCIALE

Aquense anni 1585.

1. Alexander Canigianus Aquarum-Sextiarum Archiepiscopus, & secundae Narbonensis Provinciae Metropolitae, istam coegit Provinciale Synodum, eique praefedit anno 1585. Praesul sane Apostolicae virtutis, qui vitam suam ad exemplum Sancti Caroli Mediolanensis Archiepiscopi, suaque omnia consilia & mores componere studebat. Constituit vero in primis ad stabile fidei fundamentum consiliendum, ut cuncti non tantum Clerici, verum etiam Laici ad quamcumque professionem, Officium, Collegium, Praefecturam, non ante admitterentur, quam fidei professionem iuxta formam a Pio IV. Pontifice praescriptam, addito iurejurando, palam emississent, sive Latino, sive vernaculo sermone. Romana etiam de vetitis libris decreta per omnem sibi subditam Provinciam una cum censuris promulgavit, & omnes huiusmodi libros sollicite curavit supptimi, & undequaque eliminari, pristinumque Ecclesiae decorem, quem hereticorum licentia foede deformaverat, reparavit; & quasi alter Nehemias aut Zorobabel collapsum Dei templum & cultum mirifice instauravit. Praecipuum vero de Cleri moribus, disciplina & eruditione curam adhibuit, primisque in hac Diocesi scholas Ecclesiasticas, & Clericorum Seminarium erexit, quod infrequentium temporum calamitate vel neglectu dissipatum Eminentissimus Cardinalis & Archiepiscopus Hieronymus Grimaldus instauravit, & novis aedificiis atque preventibus locupletavit.

Ex titulo de Baptismi Sacramento. Curatus Sacerdosve extra necessitatis casum, illis pena excommunicationis propofita, ne ad domum cuiuspiam etiam Magnatis ad ministrandum Baptismum accedat: necessitas autem illa intelligatur, quae mortem infantis minatur.

Indidem. In Baptismo compater ne sit, qui sacro Chrismate confirmatus non sit, eademque de comatrate cautio sit: proinde Parochi erit de hoc studiose ante perquirere. Compater ne adhibeatur Regularis aliquis, nec passim Clericus secularis sacris initiatus, aut beneficium Ecclesiasticum obtinens, nec qui minor sit quatuordecim annis, sed qui major vel potius aetate sit proventiori, ut non ore solum, sed animo atque serio ad interrogata, quae in Baptismo sunt, respondeat, ac plane intelligat suscepti a se muneris partes. Quod idem de Confirmatione intelligatur.

Ex tit. Quae ad sanctissimam Eucharistiae Sacramentum pertinent. Cum vero ad agros omni reverentia omnique religiosi cultus studio, honorifice quoad eius fieri potest, offerenda sit sacratissima Eucharistia, nocturno tempore non afferatur, nisi agro mortis periculum inest.

2. Ex tit. de celebratione Missae. Curatus in sua Ecclesia nullum permittat celebrare, qui scriptis facultatem ab Episcopo impetratam non exhibuerit. Et eam licentiam, quam anno uno vetustiorem repererit, ne admittat.

Statuit Concilium Trident. sess. 22. in decreto, de ce-

lebratione Missae: Deinde ut irreverentia videretur, singuli Episcopi in suis Diocesis interdicerent, ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Concil. Laodicenum can. 41. vetat ministrum Altaris sine formata seu Canonici litteris aliquo proficisci. Idemque statuitur Apostolorum can. 13. & 34. Concilioque Aurelianensi III. can. 15. sancitur, ne cui Presbytero, Diacono, Subdiacono, sine litteris Episcopi sui ambulanti communio impendatur. Idemque Concilii Epaonenfis can. 6. fuerat constitutum. Concil. Moguntinum anni 1549. can. 94. edicit: Peregrini Sacerdotes ad Missarum celebrationes non admittantur, nisi testimoniales litteras super vita, moribus & recessu ab eo Episcopo, a quo discesserunt, similiter admissio testimonium eius Episcopi, ad cuius diocesim se contulerunt, ostendant.

Ex tit. de Matrimonio. Parochis mandamus, ne facile ad matrimonia liberos invitatis parentibus contrahentes admittant, aut vagos & ignotos homines, qui plerumque uxore relicta, aliam, & nonnulli plures diversis in locis ducunt: sed prius diligenter inquirent de ea re, quae ad Ordinarium delata, ab eo quod decebit, faciendi licentiam obtineant.

Eadem constituitur Tridentinum sess. 24. de reform. matrim. c. 7.

Indidem. Caveant Parochi, ne aliena parochia sponsamve ante matrimonio iungant, quam testimonium ab illius Parocho, si eiusdem, vel finitima aut non nimis longinqua Diocesis ille sit, scriptum acceperit, cuius testimonii fide sibi testatum fiat ex Tridentini Concilii praescripto, denunciations, quae necessariae sunt, aut Ordinarii sui voluntate omittas esse, aut factas quidem, nullumque legitimum impedimentum, ab ullo homine significatum quominus tale matrimonium contrahi liceat.

Indidem. Contra maleficia, & ut digne hoc Sacramentum accipiant, Parochus hortetur conjuges ut antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonium consummationem, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiae Sacramentum accedant.

Id monitum desumptum est ex Concilio Tridentino sess. 2. de ref. matr. cap. versus finem.

Indidem. Grave peccatum est, homines uxore solutos concubinas habere: gravissimum vero & in huius sancti Sacramenti maximum contemptum, uxoratos in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus alere ac retinere. Quare ut huic tanto malo opportunis remediis provideatur, decreta sanctorum Conciliorum insequendo statuimus, concubinariorum tam solutos, quam uxoratos cuiuscumque status, conditionis & dignitatis existant, si postquam ab Ordinario etiam ex officio ter admoniti fuerint, concubinas non egerint, seque ab earum consuetudine non sejunxerint, excommunicatione feriendos esse, a qua non absolvantur, donec reipsa & cum effectu admonitioni paruerint. Quod si in concubinato per annum censuris neglectis, permanserint, contra eos ab Ordinario severe pro qualitate criminis procedatur.

Id ex Tridentina sess. 24. cap. 8. de ref. matr. iisdem verbis depromptum est.

3. Tit. Quae ad Sacramenti Ordinis administrationem pertinent. Dominico illo die qui quatuor stata jejuni temporibus, quibus Ordinis Sacramentum ministratur, proxime antecedit, Parochi non solum solemne id jejunium huius rei causa institutum denuncient, verum etiam in sua uniusquisque eorum parochiali Ecclesia supplicationes Litaniasque, pie ac religiose vel intus habeat, vel prosequente fidelium multitudine, foris Ecclesiam, sicut moris est, obeat, tum praeterea admonitione populum ad illud excitet, ut non modo eas supplicationes omni pietate peragat, sed etiam illis ipsis stans jejuni diebus frequens in oratione pure sancteque versetur, ut Dei, Sanctorumque ope implorata, tam Episcopus in eorum delectis, quibus Ordines conferret, Spiritus Sancti lumine illustraret, tum illi, quibus conferuntur, in vita sanctitate, doctrina, religiosisque virtutibus proficiant.

Constitutione Pii II. Pontificis maximi, quicumque Clerici sine canonica dispensatione, extra stata tempora, vel legitimam aetatem, vel absque dimissionis Ordinarii sui litteris, se ad aliquem Ordinem sacrum promoveri fecerint, a fororum Ordinum, quos susceperint, executione ipso jure suspensi sunt. Siquae suspensione durante, illorum Ordinum ministerium functionesve obierint, statim irregularitatem subeunt: ob quam praeter alias poenas contra eos canonum jure sancitas, beneficiis etiam Ecclesiasticis privari possunt. Si igitur poenis ne quis facile alligetur, illam

illam constitutionem quotannis tum in Diocesis Synodis promulgari, tum etiam pridie illius diei, quo sacrae ordinationes habebuntur, edici iubemus Clericis, qui iniuriabuntur.

Ab omni sacra Ordinationis limine & ingressu arceantur omnes & singuli canonici impedimentis irretiti. Si quis vero aliquo impedimento etiam occulto illigatus teneatur, illud plane saltem Episcopo patefaciat, antequam se sacris istis militia Clericali mysteriis obtrudere audeat.

Quicumque aliquem Ordinem Ecclesiasticum suscipit, ut in Tridentino Concilio iustum est, certe Ecclesiae describatur, in qua functiones, quas ei Episcopus praescripserit, obeat.

Et utique hoc decernit Tridentina sess. 23. cap. 16. & multo pridem Concilium Chalcedonense can. 6. adducto a Gratiano c. neminem absolute, dist. 7.

Porro sciet unusquisque, sibi ad examen pro quocumque Ordine suscipiendum aditum aliter non patere, quam si de iure habitu Clericali indatus, & cum congrua pro sui status & Ordinis corona sese coram examinatore sistat.

Quicumque ad Ordines majores promoveri volunt, mense integro ante statam ordinationis diem ad Episcopum conveniant, tum sua, suorumque parentum, patris, parochialisque Ecclesiae, in cuius vicinia nati sunt, & in qua item habitant, nomina; tum praeterea beneficium Ecclesiasticum, pensionemque, aut patrimonium, aut sponsonem vel cautionem, cuius nomine tituloque uniusquisque pagi illius viri iuramento obstrictis diligenter inquirent, & de his omnibus accurate litteris obsignatis ad Episcopum describant.

Deprompta sunt ista ex Trident. sess. 23. cap. 5. de reform. Concil. etiam Carthagenense IV. can. 22. exigit civium conventiam & testimonium, priusquam Clericus ordinetur ab Episcopo.

Omnes vero tum isti, tum alii, qui Ordinibus etiam minoribus initiari volunt, si in urbe illi quidem sunt, feria secunda hebdomadae ordinationem proxime procedentis; si vero Diocesi, & alii qui extra urbem habitant, quarta feria hebdomadae, in quam ordinatio sacra incidit, ad nos examinis causa conveniant. Quo tempore quicumque vel primam Tonsuram, vel Ordines minores, majoresve susceperint, ea singula, quae mox ordine infra praescribuntur, de se litteris legitime testata exhibeat Episcopo.

1. Se legitimum matrimonio natum esse, aut de natalium impedimento secum super illo, quem susceperint, Ordine, dispensatum fuisse.

Praeterea se vel origine, vel beneficio Ecclesiastico, quod in Diocesi sua obtineat, vel decennali domicilio, vel alia ratione, Diocesanum esse, vel familiarium Episcopi, qui per triennium cum illo commoratus sit.

Tum a Parocho, & ludimagistro, eoque quem in quovis genere studiorum audit, aut si in Seminario adscriptus est ab illius Rectore, loco Parochi obsignatas litteras afferat, quibus de vitae disciplina moribusque testatum fiat. Doctrina item Christiana scholas frequentasse testimonium proferat.

Hec praeterea testimonia afferat, qui prima Tonsura initiari voluerit, se sacro chrismate confirmatum esse, in Ecclesia frequenter & religiose versatum esse, spem esse se in Clericali Ordinis disciplinae permansum: hoc vero testimonium a Parocho habeat: sacramentum unionem ore pro annuo susceperit.

Qui vero aliquo majore minoreve Ordine initiandus est, testimonium praeter ea, quae supra praescripta sunt, afferat etiam de his quae sequuntur.

De prima Tonsura, Ordineque, quem proxime susceperit. De illius functionibus Ordinis a se praestitis, idque testimonium habeat a Praefecto Ecclesiae, cui adscriptus est, in qua vere ac speciatim exprimat, quae functiones, quomodo, & quam frequenter, & quam diligenter, quam decenter, quam pie praestiterit.

De habitu Clericali post Ordinem a se susceptum continue gestato, quam testimonium a Parocho afferat.

De confessione frequentiori; cuius rei testimonium obsignatum ab aliquo confessorio Sacerdote approbato ad audiendas confessiones proferat.

De sancta communione crebrius sumpta; hoc autem testatum afferat, vel a parochio, vel a Praefecto Ecclesiae, cui adscriptus est.

Quicumque alicui majorem Ordinem adscribendus est, ea praeterea de se Episcopo testata faciat. De se ex praescribenda formula denunciations in Ecclesia Cathedrali, Caballutii, Notitia Ecclesiastica.

tum in propria Parochiali, tum in illa etiam, in cuius finibus postremo domicilio habuit, tum etiam ubi per Episcopum denique iustum erit publice die festo inter Missarum solemnia factas. Ac praeter cetera restetur aetate sanctione Tridentina praescriptam: annos scilicet viginti duos ad Subdiaconatum, viginti tres ad Diaconatum, viginti quinque attingisse, si Sacerdotium suscepturus est.

Censum item vel Ecclesiasticum, vel laicalem, quem & pacifice possidere, & suum esse vere constet, quantum ad vitam ejus sustentandam usum satis esse conspexit Episcopus. Aut census loco sponsonem certa cautione factam ab aliquo, se quae ad vitam cultum usu necessariae sunt, illi qui sacris initiandus est, suppetaturum, saltem donec ei aliunde provisum sit; eaque donatio sponsonem vera ac sine fraude dolove facta sit, ejusve tabulae rite ac recte confecta.

De eo autem censu sponsonemve factas esse publice die festo denunciations inter Missarum solemnia, cum in Cathedrali Ecclesia, tum in Parochiali propria, tum in illa etiam, in cuius finibus postremo domicilio habuit, tum denique ubi illas fieri per Episcopum iustum fuerit, tum omnino in parochiali Ecclesia, intra cuius limites major pars census, sive Ecclesiastici, sive alterius generis posita est, fidem faciat.

Hortatur autem hac Synodus omnes, qui ad Subdiaconatum, Diaconatum, aut Presbyteratus Ordines promovendi sunt, ut antequam accedant, de peccatis omnibus totius antea vitam generaliter confiteantur, ac spirituales aliquas exercitationes ab Episcopo praescribendas obeant, adhibito sibi duce & moderatore viro religioso, quem Episcopus praesecerit. Quod si praestiterint, id testatum afferant.

4. Ceterum viam & rationem praedictas functiones exequendi aperuit Eminentissimus Cardinalis superius nominatus, dum sedulam operam dedit, ne quicumque ad primam Tonsuram, aut ad singulos Ordines admittatur, nisi tempus sua constitutione praescriptum intra Seminarium in secessu & sanctis meditationibus transegerit, atque ad omnia, quae ad Ecclesiasticos Ordines sanctae pietate exercendos exiguntur, fuerit cura & studio convictorum Seminariorum probe instructus & praeparatus, a quibus deinde referet Antistes morum ingenitae & reliquorum omnium superius memoratorum attestationem. Univerfa quippe horum sollicitudo Rectori Seminariorum incumbit. Denique visum est, futurum operae pretium haud exiguum, si annexum fuerit egregium Hieronymi sanctissimi Doctoris locum scribentis ad haec epistolae ad Titum I. verba: *Huius rei gratia reliqui te Creta, ut ea quae desunt, corrigas, & constituas pro civitate Presbyteros, sicut & ego disposui tibi. Audiant* (inquit) *Episcopi, qui habent constituendi Presbyteros per singulas urbes potestatem, sub quali lege Ecclesiastica institutionis ordo veniatur. Manifestum est, eos, qui Ecclesiastica lege contempta, Ecclesiasticum gradum non merito alicui conferre voluerint, sed gratia deserere, contra Christum facere. Ac nunc cernimus plurimos hanc rem beneficium facere, ut non quarant eos in Ecclesia columnas erigere, quos plus cognoscant Ecclesiae prodesse, sed quos vel ipsi amant, vel quorum sunt obsequis delinuti, vel pro quibus majorum quipiam rogaverit, vel ut deteriora taceam, qui ut Clerici fierent, muneribus impetrarunt. Sed jam Aquensis Concilii praescripta prosequamur.*

Si Episcopus aegritudine, vel aliquo iusto impedimento ab Ordinibus conferendis avocatur, non aliter subditos suos quam modo supra dicto examinatos & approbatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittat, habitis prius ab eisdem omnibus attestationibus ut supra.

5. Quod autem tum isto Aquensi, tum anterioribus Conciliis, ac praesertim Tridentino sess. 23. cap. 4. cautum est, ne quis in gradum Clericorum per Tonsuram adscribatur, nisi sacrae Confirmationis chrismate illitus; disceptationem inter Ecclesiae Doctores movit, an ejus constitutionis transgressio culpam lethiferam pariat, an venialem? Et mihi quidem dispicienti hanc legem in re admodum gravi violationem duo simul spectabilia involvere, nimirum Sacramentum, & interitum ad functionem Ecclesiae statum; haec invidet persuasio de gravi & mortali culpa, cum Tolet. lib. 1. c. 71. Bonacina de Sacramentis disp. 8. q. 1. p. 5. propof. 2. Franciscus Hallier Professore Sorbonico de sacra elect. sect. 4. c. 2. art. 2. aliique. Tametsi pro opposita sententia Navarrus, Suarez, Coninck, aliique, levem ac venialem duntaxat culpam secluso contemptu hic diffinientes. Ut autem mysterium in hac latens constitutione referretur, sacra Confirmatio est, attestante S. Dionysio, Eccl. Hierar. cap. 2. *πελοπιου χριστι, perficiens unctio, ut sepa tns deymmas telians, & sacra divini oris perfectio est, si homo ad perfectam aetatem deveniat,*